

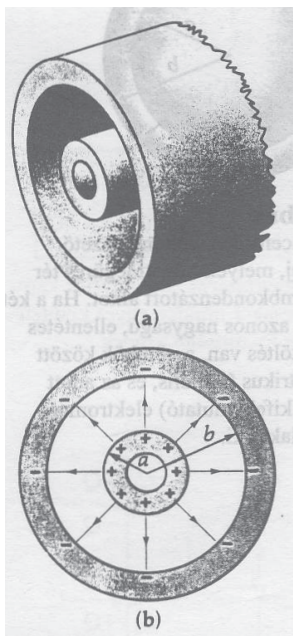
3. gyakorlat

3.1. Feladat: (HN 27A-12) Becsüljük meg azt a legnagyobb potenciált, amelyre egy 10 cm átmérőjű fémgömböt fel lehet tölteni, anélkül, hogy a térerősség értéke meghaladná a környező száraz levegő dielektromos átütési szilárdságát.

3.2. Feladat: (HN 27B-20) Egy $0,1 \mu\text{F}$ kapacitású síkkondenzátor lemezei $0,75 \text{ m}^2$ területűek, a szigetelő réteg dielektromos állandója 2,5. A kondenzátort 600 V-os feszültségre töltjük fel.

- (a) Számítsuk ki a lemezek töltését.
- (b) Számítsuk ki a szigetelő réteg felületén indukált töltéssűrűséget.
- (c) Számítsuk ki a szigetelő rétegben az elektromos térerősséget.

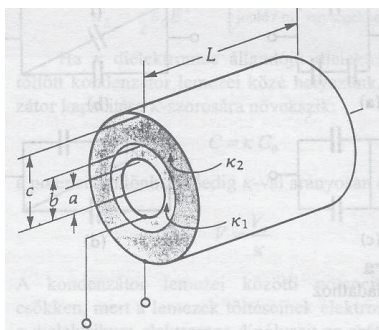
3.3. Feladat: (HN 27-3p) A hengerkondenzátor két koaxiális vezető hengerből áll (ld. 6 ábra). A belső hengeres vezető külső sugara a , a külső vezető belső sugara b . Tételezzük fel, hogy a vezetők L hossza nagyon nagy a sugarakhoz képest, így a végeken történő szórt tér hatása elhanyagolható. Legyen a belső hengeres vezetőkön $+\sigma$ töltéssűrűség. A Gauss-törvény segítségével határozzuk meg a

6. ábra. A 27-3p feladathoz

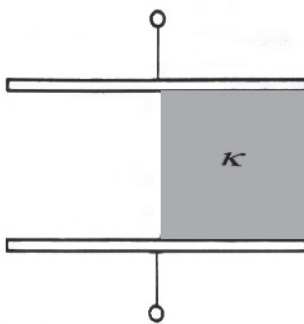
- (a) a kondenzátoron belüli elektromos térerősséget, ha vákuum tölti ki a teret, illetve ha ϵ_r dielektromos állandójú szigetelő,
- (b) a kondenzátor fegyverzetei közötti elektromos feszültséget,
- (c) a kondenzátor kapacitását.

3.4. Feladat: (HN 27B-21) Tekintsünk egy hengeres kondenzátort, melyben a belső és külső hengerek között két réteg szigetelő anyag van (lásd 7. ábra). Elhanyagolva a szélek hatását, határozzuk meg, hogy C kapacitása miként függ az ábrán megadott paraméterektől.

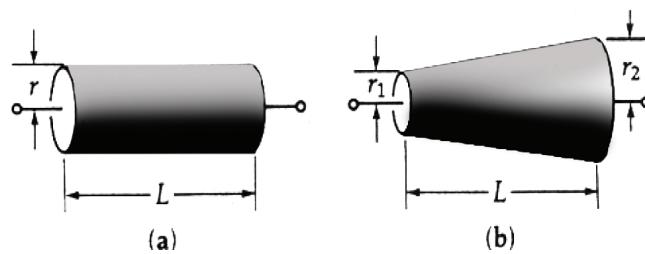
7. ábra.

3.5. Feladat: (HN 27C-36) Egy κ dielektromos állandójú szigetelő réteg egy síkkondenzátor lemezei közötti teret a 8. ábrán vázolt módon csak félig tölt ki. Adjuk meg, hogy a teljes energia hányadrésze tárolódik a szigetelő rétegben.

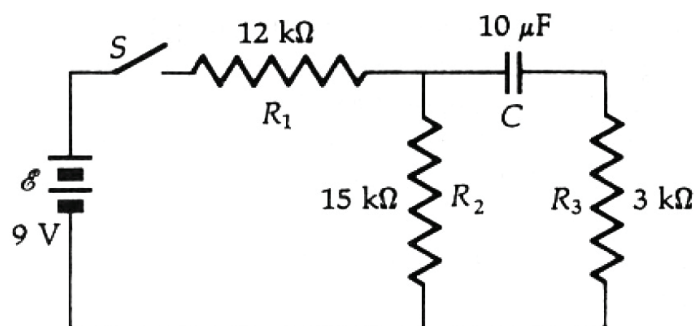
8. ábra. 27C-36 feladathoz

3.6. Feladat: (HN 28C-41) A 9. ábrán két, azonos anyagból gyártott ellenállás látható. A véglapokat vezető réteggel vonták be. Tételezzük fel, hogy az ellenállások belsejében az áramsűrűség bármely, a tengelyre merőleges síkmetszet mentén állandó nagyságú. Mutassuk meg, hogy a két ellenállás azonos nagyságú, ha a henger r sugara egyenlő a csonkakúp r_1 , és r_2 sugarának mértani közepével, azaz $r = \sqrt{r_1 \cdot r_2}$. Útmutatás: a R ellenállás nagyságának kiszámításakor számítsuk ki a tengelyszimmetrikus, dx vastagságú, $y = r_1 + (r_2 - r_1) \cdot x/L$ sugarú vékony körlemezek átellenes lapjai közötti dR ellenállást. A teljes ellenállást ezen elemi ellenállások segítségével, integrálással kaphatjuk meg.)

9. ábra. 28C-41 feladathoz

3.7. Feladat: (HN 29C-62) Tekintsük a 3 áramkört. Kezdetben a kondenzátoron

nincs töltés; a $t = 0$ időponthán az S kapcsolót zárjuk.

(a) Készítsünk táblázatot, amely az egyes áramkörti elemeken folyó áramerősségek (i_{12} , i_{15} és i_c) és a rajtuk létrejövő feszültségesések (u_{12} , u_{15} , és u_c) kezdeti (közvetlenül $t = 0$ utáni) értékét foglalja össze.

(b) Készítsünk egy másik táblázatot is, a fenti mennyiségek stacionárius értékeivel.

Házi feladat (gyakorlásra):

27/ 3, 7, 8, 9, 21, 24, 27, 33, 37, 41

28/ 3, 4, 16, 45, 46

29/ 34, 36, 37, 42, 63